

A közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. XX. t. c. 1. és 2. szakasza megmondja, hogy *harmadfoku és az elsővel egybehangzó másodfoku határozat ellen nincs helye a felebbezésnek*, tehát minden más esetben igenis ehet felebbezni, illetőleg el kell fogadni a fellebezést.

A fenthivatkozott törvény végrehajtása tárgyában kiadott 140.000—1901., illetőleg 4600—1901. számú m. kir. belügyminiszteri utasítás azt mondja: „az 1901. évi XX. t. c. 1—12. szakaszaiban foglalt rendelkezések, melyek a közigazgatási ügyekben használható jogorvoslatok nemeinek és módozatainak rövid szabályozását tartalmazzák, *kiterjednek az összes bárminő természetű közigazgatási ügyekre*, kivéve az adó- és illeték-ügyeket, melyekre stb.”

Ugyanez a miniszteri rendelet 7-ik bekezdésében mondja: „felebbezéssel lehet élni az elsőfoku és az elsőfokuval egybe nem hangzó másodfoku határozat ellen”.

Ha tehát a panaszlott tanácsi határozat elsőfoku, — ami nem vitás — úgy nincs kétség az iránt, hogy az felebbezhető. A hivatkozott miniszteri rendelet „Felebbezés” című fejezetében még azt mondja:

„Közigazgatási ügyekben felebbezéssel lehet élni: 1. Az elsőfoku határozat ellen, kivéve ha az illető határozat fenálló szabályok szerint végérvényes, mint pl. a községnek községi kötelekbe település nélkül való felvétel tárgyában hozott határozata stb.”

Amde a rendelet ezen szakasza ide egyáltalában nem vonatkoztatható, egyrészt, mert magában a rendelethen szó sincs a panaszlotthoz még csak hasonló természetű ügyekről; másrészt s ez a fő: *maga a színházi szabályrendelet*, mely az egyes közigazgatási faktorok hatáskörét körvonalazza, 2. szakaszának 4. bekezdésében *világosan kimondja, hogy a törvényhatósági bizottság határoz a tanács határozatai ellen beadott felebbezés felett*.

A szabályrendeletnek ez a rendelkezése végkép eloszlat minden kétséget az iránt, hogy az adott esetben a fölebbezést el kell fogadni és a közgyűlés elé terjeszteni.

A szabályrendeletnek ez a rendelkezése általános természetű. Nem tesz kivételt a tanácsi hatáskörnél felsorolt teendőkre. Tehát sehol sincs kimondva, sem törvényben, sem miniszteri, sem hatósági szabályrendeletben, hogy a tanács ide vonatkozó határozata végérvényes; ellenben a színházi szabályrendeletben világosan és határozottan meg van mondva, hogy az a törvényhatósági bizottsághoz felebbezhető.

Végül magának a felebbezésnek a közönség védelmét célzó, tehát közérdekű voltát elvitatni nem lehet. Tehát érdektelenség címen sem lehet erről szó.

A magyar sajtószabadságért A Budapesti Újságírók Egyesülete ma délután folytatólagos közgyűlésén elfogadta az Ormos Ede dr által beterjesztett következő indítványt:

1. Teljesen szabad kolportázs, a sajtótermékek minden korlátozás nélkül való szabad terjesztése, a közigazgatási és kormányhatóságok minden a terjesztést gátló vagy nehezítő előzetes intézkedéseinek kizárása.

2. Minden egyenlőtlen kormány vagy hatósági kedvezmény eltörlése a szállítás és árusítás terén.

3. A hírlapbélyeg leszállítása.

4. A hírlapóvadék eltörlése.

5. Az ügyészség és bíróság függetlenítése.

6. Az esküdtbíróság demokratikus átalakítása.

7. A rendőri nyomozás kizárása sajtóügyekben.

8. A büntető törvényköny VI. fejezetének (171—174. §.) eltörlése.

9. Hivatalból üldözött sajtóvétségekben fölmentés esetén a kincstárnak a védelem költségeiben elmarasztalása és kártérítésre kötelezés.

Az országos gyűlés memorandumot terjeszt a törvényhozáshoz és kötelességévé teszi a sajtó minden munkásának, hogy annak szellemében állandóan munkálkodjék.

Itt említjük meg, hogy a szociáldemokrata-párt ma tizennégy helyen tartott népgyűlést a sajtószabadság mellett.

A Kossuth-párt az obstrukció mellett.

A Kossuth-párt ma délután értekezletet tartott, melyen elfogadtak egy határozati javaslatot, mely kimondja, hogy a Kossuth-párt a véderőjavaslatok ellen folytatott parlamenti harcot nem adja fel még abban az esetben sem, ha a kormány a párt álláspontjának megfelelő, vagyis a magyarság szupremációt védő választójogi törvénnyel egyidejűleg kívánja megvalósítani. Beszélték Kossuth Ferenc, Szentiványi Árpád, Barabás Béla, Lengyel Zoltán és Apponyi Albert, akik mind a javaslat mellett szoltak.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

* **Theophile Gautier.** Augusztus 31-ike nagy ünnepnapja Franciaországnak. Ma volt száz esztendeje, hogy Theophile Gautier megszületett és Franciaország ezt a napot használta fel arra, hogy nagyjai ellen elkövetett igazságtalanságai közül egyet jóvá tegyen. Nagyobb igazságtalanságot pedig kevés nagy emberrel követte el, mint éppen Theophile Gautier-vel. Különösen tragikus sors volt az osztályrésze életében és halála után egyaránt. Híres ember volt, ma is az, az előkelő közönség és a tömeg előtt is ismeretes, de csak mint ember. Az írásai mellett elnéztek. Pedig sokat, nagyon sokat írt. A mai francia könyvek szerint *háromszáz kötetre* valót is. Verseket, regényeket, elbeszéléseket, kritikákat, utleírásokat, drámákat. Egyik-másik írása népszerű is lett. De teljes munkásságát csak felületesen ismerik. Még, mint költő, talán a legismertebb, de nem tudták értéke szerint méltányolni. Van néhány verse, értékes, mint a gyémánt, éles körvonalakkal, finomak, hidegek — ez minden. Többet aligha tudnak a költőről. Pedig Gautier nemcsak költő volt. Volt újságíró, festő, dandy, szalónlovag, hasisszívó, atléta, művészet- és színház-kritikus, világutazó. Olyan egzisztencia tehát, aki verbeli gyermeke volt romantikus korának. És olyan keveset tudnak máig róla, még Franciaországban is. Száz évi születésnapján: ma indul meg az a mozgalom, melynek célja megtalálni az igazi Theophile Gautiert.

* **Az új délvidéki színtársulat.** Mezei Béla, a délvidéki színikerület új igazgatójának a társulata a következő tagokból áll: Takács Ágoston karnagy, Szentgyörgyi Lenke primadonna, Békefiné Koppán Margit népszínmű és operett-énekesnő, M. Fenyvessy Olga táncoszübrette, Márkus Angela opera- és operettkoloratur, Vécsei Ilona hősnő, Jávor Aranka szende és társalgási színésznő, Radó Rózsi anya, Sárai Böske naíva, Tolnay Julia komika, Békefi Lajos opera és operett tenorista, Faragó Dezső naturburs, Magas Béla jellemszínész, Mezey Andor opera és operett baritonista, Mezey Béla jellemkomikus, Pilissy Lajos szerelmes és énekes bonvivant, Rónay Imre operett buffo, komikus, Szigeti Andor szalon és táncos komikus, Vándory Géza társalgási színész, Vihary Lajos apa és intrikus. A társulat szeptember elsején *Versecen* kezdi meg működését.

* **A budai szinkörből.** Krecsányi Ignác színtársulatának új tagjai pénteken vonulnak új állomáshelyükre Budára, hogy azután néhány hét múlva Temesvározt megkezdhesék bemutatni estőjüket. Csupa új, fiatal, tehetséges erő kerül majd Temesvárra. Az új nőtagok a következők: Fodor Ella, Greguss Margit, Gyenge Anna, Bartók Etelka, Jákó Amália és Ligeti Klári. A férfiak közül újak: Cseh Iván, Fenyő Emil, Gáthy Kálmán, Kardos Géza, Vidor József és Hamvas János másodkarmester. Azonkívül visszaszerződtek: Virágh Ferenc, Vajda Alfréd és Kövesy Lajos.

A szegedi országos kiállítás.

— Gelléri Mór javaslata. —

(Saját tudósítónktól.) A Szegeden tervezett országos kiállítás érdekében serényen, de lázasan folyik a munka. Szabó Gyula, a kereskedelmi és iparkamara másodtitkára hatalmas és a legkisebb részletekre is kiterjedő memorandumot készített. Ezt a munkát átadták Gelléri Mórnak, az országos nevű szakfőúrunk, aki kiállítások rendezésében elsőrangú tekintély és aki „Észrevételek a negyedik kiállítás terveire” címen foglalta össze megegyezéseit. Gelléri nagyon helyesnek találja, hogy Szegeden országos kiállítás rendeztessék, amelynek fővédnökéül *szerinte a királyt kellene megnyerni*.

A kiállítás helyéül föltétlenül Ujszegedet ajánlja, a deficit rémétől szerinte semmi esetre sem kell félni. Fejtegetéseinek végén arra a konkluzióra jut, hogy döntsön a város mielőbb a kiállításnak az általa vázolt szellemben való megtartása mellett. Időt nem fiksziroz. Ez a város dolga. Egy-két év ide vagy oda az ügy szempontjából nem fontos. A fontos csak az, hogy ne siessük el a dolgot és maradjon időnk az alapos részlet-munkára.

Az előmunkálatok megindítása előtt pedig írjon ki a város *egy eszmei pályázatot* az ujszegedi népkertnek az országos kiállítás színtere gyanánt való kiaknázására és legcélszerűbb fölhasználására. Megjelölnék a megkimérendő és esetleg írtásra alkalmas területeket, az oldal- és hátsó területekből, valamint esetleg a hídfelel elerülő területekből azokat, amelyek szükség esetén igénybe vehetők. Az eszmei pályázat alapjául szolgálhatna a Szabó-féle tervezet, kiegészítve esetleg ez igénytelen észrevételekkel.

A pályázat hirdetésére a mérnök- és építészegyletet, elbírálására Szeged város küldötteit, továbbá a mérnök- és építész egyesülettel együtt a Műépítészek Országos Szövetségét is az Országos Magyar Kiállítási Központot kellene fölkeríteni. A díjak ne legyenek szegényesek, hogy az értékes tapasztalatokkal bíró, gyakorlatilag is hivatott építőművészek is részt vehessenek benne. A városnak fönn kellene tartani a jogot, hogy a nem jutalmazott pályamunkák tulajdonjogát is megszerezhesse bizonyos előre fikszirozandó tiszteletdíjért.

Az értékes kis munka részleteiben ezeket mondja:

Fővédő a király.

Nézetem szerint nem érdemes Szegeden egy jobbajta, nagyobb terjedelmű vidéki kiállítást rendezni. Szegednek föl kell használni az alkalmat, hogy a rekonstrukció eddigi eredményeit bemutassa. Lehetetlen, hogy az adakozó államok és városok ne fogadnának szívesen egy meghívót, mely a romjaiból új életre kelt Szeged munkáját és kulturáját akarja bemutatni a művelt világnak. Annál inkább, mert hiszen az egész művelt világ érdeklődik egy tőzsgyökeres magyar vidéki központ iránt, mely habár a kultura kellő nivóján áll, mégis más, mint rendszerint internacionális jellegű fővárosok és világvárosok. *Ilyen alkalom sohse lesz többé a magyarság centrumának bemutatására. Ennek az alkalomnak központjává kell tenni a szegedi országos kiállítást*, mely hivatva van arra, hogy egy nemzeti tartalommal megtöltött nagy nemzeti ünnep legyen, melynek fővédőjéül, az előbbiekre való tekintettel, *meg kell nyerni öfelségét a királyt*. Ennek a momentumnak legszebb koronája a király patroátusa leszen.

Szeged városnak ezt az ünnepélyt elsősorban nemzetivé kell tenni s abba bele kell vonni az egész országot s az ország minden kulturális tényezőjét. *Magának Szegednek külön pavillonban kell bemutatni múltját, fejlődését, az utolsó idő ujjaalakulásának eredményeit, kulturális, városi szociális intézményeit.* Persze mindezeket nemesak szemléltető módon, hanem egy művészileg illusztrált tömör füzetben is, mely francia, angol,